

Beleidsplan Stichting Caetshage 2022-2030

februari 2022

Doelstellingen en statuten

Stichting Caetshage stelt zich ten doel het terrein (stadspark) van 5 ha tussen de Rijksstraatweg en het stroompje De Meer als ecologische stadsboerderij verder te ontwikkelen en beheren.

Stadsboerderij Caetshage vervult op grond van de statuten vier functies:

1. Biologische voedselproductie
2. Zorgboerderij
3. Educatie en voorlichting
4. Ontmoetingsplaats en stadspark

De stichting heeft een belangrijke taak in het mogelijk maken van het werk van de betrokken ondernemers. De stichting richt zich primair op:

- Bewaken van de stichtingsdoelstellingen, faciliteren van en beleid maken op aspecten van de invulling;
- Realiseren en onderhouden onroerend goed, en verhuur aan de ondernemers;
- Communicatie met alle betrokkenen: de VOF, de gemeente Culemborg, de vriendenkring, obligatiehouders en fondsen.

Dit beleidsplan beoogt de statutaire doelstellingen een verdere uitwerking te geven.

Het bevat: een korte duiding van de **doelgroep**; een beschrijving van de huidige **situatie**, een **visie op de toekomst**, wat willen we met Caetshage voor de stad en een uitwerking van de visie en beleid in **activiteiten (inclusief kaders)** in hoofdlijnen. Aan het slot een korte paragraaf over **organisatie en financiën**.

Doelgroep

Caetshage is er ten behoeve van en open voor de gehele Culemborgse gemeenschap. Daarbinnen richten we ons specifiek op zorgvragers, peuters en kleuters, schoolgaande kinderen, jongeren en studenten, liefhebbers van biologisch fruit, groente en bloemen en (alleenstaande) mensen met behoefte aan ontmoeting. Met de tijd is Caetshage bovendien van broedplaats naar kenniscentrum gegroeid. De stadsboerderij vervult nu ook een functie als inspirator voor andere initiatieven. Wat aanspreekt is hoe je met weinig middelen kunt beginnen, met crowdfunding iets van de grond kan krijgen en invulling kan geven aan stadslandbouw en duurzaamheid.

Huidige situatie

Caetshage is een gemeenschap van ondernemers die werken op biologische grondslag. In de eerste plaats is er het boerenbedrijf dat primair tuinbouwproducten en secundair andere landbouwproducten (bloemen, eieren, (schapen) vlees, honing) produceert.

Daarnaast zijn er andere ondernemers actief die bijvoorbeeld de boerderijwinkel, de zorgboerderij en het kinderdagverblijf runnen.

Caetshage wil in de regio rondom Culemborg een hub zijn voor en van biologische voedselproductie en voor de informatievoorziening en kennisuitwisseling over verantwoord voedsel. Caetshage maakt zo deel uit van het steeds bredere netwerk van stadslandbouw en voedselgemeenschappen dat er naar streeft om de keten tussen producenten en consumenten te verkorten. In de boerderijwinkel worden producten verkocht van eigen erf, maar ook van andere lokale duurzame/biologische bedrijven.

Stadsboerderij Caetshage heeft in haar werkwijze gekozen voor het concept 'zorgboerderij'. Het wil voor mensen met zorgvragen een veilige en gezonde omgeving bieden om arbeid te verrichten. Daar is de afgelopen jaren al het nodige in bereikt. Dat willen we graag zo houden en mogelijk verder ontwikkelen.

Caetshage biedt als stadsboerderij een lerende omgeving, voor scholen en schoolkinderen maar ook voor volwassenen die willen leren over het belang van goed en gezond voedsel. De kinderopvang het Aardehuis die op het terrein gevestigd is, is een heel concrete uiting hiervan. De samenwerking met scholen is dat ook.

Toekomst visie

Cruciaal in onze visie is dat we met ons werk willen bijdragen aan een meer duurzaam Culemborg. Verduurzaming is dan ook een belangrijk kenmerk van de werkwijze van de stichting (haar bedrijfsvoering). Bijdrage aan de energietransitie is voor de stichting de norm. In de verdere ontwikkeling van de inrichting van het (groene) gebied heeft het versterken van de biodiversiteit prioriteit. De stichting wil in de komende jaren samen met de groene ondernemers kaders ontwikkelen waardoor de idealen van voedsel van dichtbij en het bijdragen aan een meer duurzame voedselketen beter te verwezenlijken zijn. Caetshage kan een belangrijke food hub worden voor Culemborg en omgeving, nieuwe voedselproducenten zoals een bakkerij (KRUIM) zijn heel welkom.

De stadsboerderij is gegroeid tot een goedlopend bedrijf door de tomeloze inzet van Todd en Boudien Philips, de stadsboeren die al zo lang werken aan het gebied Caetshage. Hun werk, maar zeker ook hun kijk op biologisch werken en hun kennis van de fysieke kwaliteiten van het gebied, hebben Caetshage gemaakt tot wat het nu is. Zij zijn ondernemers met oog voor hun omgeving in verschillend facetten. Het is zaak dat de stichting samen met hen werkt aan een langer lopend proces van overdracht van kennis en ervaring aan een nieuwe generatie.

Hoe die onderneming op langere termijn zich verder kan ontwikkelen en hoe we samen het voortbestaan borgen, vergt expliciete aandacht van het bestuur. De stichting is pachter met een maatschappelijke opdracht van de gemeente als eigenaar en verpacht het terrein door als stadsboerderij. In de komende periode werkt het bestuur dit uit zodat er helderheid kan zijn voor de periode tot 2030.

Activiteiten

Boerderij & winkel

Voor Caetshage als boerenbedrijf is verkoop (de winkel) in zakelijk opzicht onmisbaar. Dat is primair de zorg van de ondernemers, maar in de uitwerking door het bestuur van de stichting is oog voor duurzaam assortiment en het betrekken van klanten een aspect dat aandacht verdient. Dat geldt ook voor mogelijke nieuwe activiteiten zoals een bakkerij, een horecavoorziening en mogelijk andere activiteiten als onderdeel van de bredere beweging van een duurzamer voedselketen.

Voor het aanbod in de winkel en de bakkerij betekent dit dat we streven naar zoveel mogelijk gebruik van lokale biologische grondstoffen en producten (waaronder ook bloemen en planten). We zoeken daarvoor samenwerking met boeren, tuinders, fruitkwekers in Culemborg en de directe omgeving om de waaier van eigen producten aan de te vullen. Support your locals hoeft zich niet te beperken tot de coronacrisis maar kan een uitwerking krijgen in het verdienmodel van de nabije toekomst.

Biologisch kwaliteit is een voorwaarde, het zoveel mogelijk beperken van de ecologische footprint een primair criterium. De stichting wil samen met Caetshage als ondernemende gemeenschap

blijven werken aan vernieuwing en hiervoor ook bronnen aanboren (overheden, onderzoek en onderwijs).

Nieuwe activiteiten moeten passen binnen de ecologische doelstellingen van de stichting en inclusief zijn, d.w.z. met oog voor sociaal en economisch kwetsbare groepen. Dat kan b.v. door aandacht te geven aan het voorkomen van voedselverspilling en informatie te verstrekken over seizoensgebonden producten.

Zorgboerderij

We hechten waarde aan een veelzijdige plek voor mensen met een zorgvraag; mensen met een verstandelijke beperking, mensen met psychische of psychiatrische problemen en mensen met een vorm van autisme. Ieder werkt in eigen tempo en naar eigen vermogen. We willen voor alle zorgvragers een zinnige dagbesteding bieden. Op Caetshage doen zorgvragers echt werk, op een publieke plek in contact met bezoekers. Zij ontwikkelen zichzelf en dragen echt bij en heten daarom geen zorgvragers maar medewerkers op de boerderij.

Ontmoetingsplaats & stadspark

Caetshage wil een plek zijn voor alle Culemborgers, van jong tot oud. Het erf en het omliggende terrein met wandelpaden is openbaar toegankelijk. Caetshage zet in op de ontwikkeling van biodiversiteit in natuur en landschapswaarden. Daarbij willen we verbinding en participatie bevorderen. Caetshage is een belangrijk onderdeel van de groene infrastructuur van de stad en dat willen we graag blijven. Samenwerking met Terra Bella, met bewoners in de buurt en met de gemeente is hiervoor onontbeerlijk.

Caetshage maakt ruimtelijk gezien deel uit van de wijk EVA Lanxmeer, dat is een historisch gegeven. Tegelijkertijd is het gebied deel van de oude stad Culemborg. In het werk van de stichting in de komende jaren wil het bestuur de stad meer betrekken. Caetshage kan hiermee een soort platform of proeftuin zijn voor inwoners die zelf meer aan de slag willen met voedsel van dichtbij. Het realiseren van een horecavoorziening (samen met een bakkerij) op Caetshage is een manier om dat waar te maken. Dat kan ook door met moestuinen, volkstuinen maar ook met boeren in het buitengebied relaties aan te gaan. Bovendien is het mogelijk om de relatie met lokale horecaondernemers te versterken, die werk willen maken van biologisch voedsel in een lokale context.

Caetshage wil actiever werk maken van de functie van stadspark, dat kan door te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn voor picknick maar ook door samenwerking te zoeken met lokale evenementen en kunst en cultuur instellingen (Lekart, kunstroute). Kunsteducatie zou op die manier deel kunnen uitmaken van het aanbod. In onze oriëntatie nemen we nadrukkelijk mee de beperkingen met het oog op de zorg en de voedselproductie, die blijven van primair belang, alsmede de privacy van de stadsboeren en hun meewerkers. In de planvorming nemen we de geschiedenis van het gebied mee en samen met Terra Bella kijken we naar mogelijkheden om die geschiedenis zichtbaar te maken. Ook hier zitten educatieve kansen.

Educatie & voorlichting

Op het gebied van educatie en voorlichting sluiten we aan bij de lopende praktijk op Caetshage. De stadsboeren hebben de afgelopen jaren binnen hun activiteiten aandacht gegeven aan educatie en voorlichting i.s.m. de andere ondernemers en het bestuur van de stichting.

Het is nu is al onderdeel van de werkwijze op de boerderij. De manier van werken op het erf heeft een open karakter en in die zin is al sprake van een bewust gecreëerd educatief effect. De beoogde uitbreiding met een bakkerij bouwt hier op voort, de bakkerij krijgt een open karakter en in de voorgenomen activiteiten is voorzien dat kinderen en volwassenen mee krijgen hoe de bakkerijproducten gemaakt worden en ook waar grondstoffen e.d. vandaan komen.

Bestuur en ondernemers streven een open dialoog na met klanten en bezoekers om op die manier bij te dragen aan het versterken van kennis van gezond voedsel, kringlopen van voedsel en het belang van voedsel van dichtbij (voedseltransitie). We streven na om hierin ook beter samen te werken met het lokale NME werkveld, de scholen en de lokale overheid.

Er zijn het jaar rond stagiaires vanuit verschillende onderwijsinstellingen zowel lokaal als landelijk.

We vinden het van belang dat kinderen, jongeren en studenten kennis maken met biologische voedselproductie en een gezonde en duurzame levensstijl. Er is een kindercentrum voor opvang van kinderen van 0-7 jaar in het Aardehuis (kinderopvang en bso). Klassen uit het primair en voortgezet onderwijs krijgen rondleidingen of helpen (wekelijks) mee op het land. Voor het MBO en de opleiding voor biologische landbouw de Warmonderhof worden er rondleidingen gegeven op de stadsboerderij. Er is altijd een stagiair(e) van de Warmonderhof aanwezig.

We zoeken naar mogelijkheden om de samenwerking met Milieueducatie Culemborg te intensiveren. Dat kan o.m. door zelf met vrijwilligers aan de slag te gaan en door met scholen programma's te ontwikkelen zoals we de laatste jaren met het IVN en de scholengemeenschap Lek & Linge al gedaan hebben.

Belangrijke thema's zijn het belang van duurzame landbouw, aandacht voor een meer natuurlijke voedselproductie en de rol die inwoners, groot en klein daarin zelf kunnen spelen. De

voedselketen sluit dicht bij huis en het is een uitdaging om daar wat mee te doen. Voor ons is het van belang om hierbij oog te houden voor meer kwetsbare groepen, ook in temen van inkomen. Het slim gebruik maken van je eigen omgeving, het tegengaan van voedselverspilling kunnen onderdeel zijn van ons educatieve programma.

Ten slotte: een lerende omgeving is de opgave van alle mensen die samen Caetshage vormgeven. Het bestuur van de stichting heeft hierin een stimulerende en faciliterende rol, zij moet educatie gemakkelijker maken en kennis inbrengen vanuit alle ontwikkelingen rond stadslandbouw landelijk en regionaal, ook door het contact te stimuleren met andere ecologische producenten uit de streek.

Kaders voor activiteiten

Onderstaand zijn de kaders geformuleerd waaraan het bestuur van Stichting Caetshage huidige en nieuwe activiteiten en/of het geven van een plek aan nieuwe ondernemers zal toetsen.

De stadsboerderij & de boer(en)

De boer(en) zijn als zelfstandig ondernemer werkzaam en verantwoordelijk voor exploitaties van de boerderij. De stadsboerderij is de prioritaire activiteit op Caetshage en daardoor onmisbaar voor de toekomst. De ondernemers die de boerderij runnen worden geselecteerd door het bestuur van de Stichting. De teelt op de boerderij is biologisch (SKAL).

Andere activiteiten & ondernemers

Naast de stadsboerderij kunnen andere ondernemers (of activiteiten) een rol krijgen op het terrein. De ontwikkeling van nieuwe activiteiten worden vooraf besproken met het bestuur van de stichting en getoetst aan de kaders zoals in dit beleidsplan omschreven. Deze activiteiten moeten een duidelijke verbinding hebben met de stadsboerderij, bijvoorbeeld doordat er:

- arbeid wordt geleverd voor de boerderij (zorgboerderij)
- lokale duurzame producten worden gemaakt van de oogst die worden verkocht in de boerderijwinkel (honing, waskaarsen, brood, gebak)
- diensten worden geleverd aan bezoekers van Caetshage en/of consumenten van de boerderijwinkel (koffie/theeschenkerij, vergaderruimtes, rondleidingen/educatie, kinderopvang).

Gebouwen

Alle gebouwen op het terrein (met uitzondering van de boerenwoning) zijn eigendom van de Stichting en worden door haar beheerd. Ondernemers huren de gebouwen van de stichting. Als de huidige gebouwen ontoereikend zijn om nieuwe activiteiten of ondernemers te huisvesten, zal samen met hen een plan ontwikkeld worden voor verbouw of nieuwbouw, uiteraard binnen de kaders van het bestemmingsplan en de pachtovereenkomst met de gemeente. Een eventueel bestemmingsplanwijziging of omgevingsvergunning zal worden aangevraagd door de stichting, in samenspraak met de ondernemers.

Kleine aanpassingen binnen de huidige gebouwen kunnen (na goedkeuring door het bestuur) door de ondernemers zelf worden uitgevoerd, op eigen kosten.

Ons streven is het zoveel mogelijk verminderen van de CO₂ uitstoot en daarom werken we er naar toe energieneutraal te zijn in 2030. De isolatie- en de energietransitie opgave brengen we dit decennium in beeld en voeren we uit.

Aanbod producten en diensten

Voor wat betreft het aanbod aan producten en diensten gelden de volgende randvoorwaarden, waaraan het bestuur van de stichting de ontwikkeling van nieuwe activiteiten zal toetsen:

- Assortiment zoveel mogelijk van de eigen boerderij en passend bij het seizoen
- Daarnaast zoveel mogelijk van andere lokale en duurzame voedselproducenten (brood & gebak, bier, vlees, jam, eieren, melkproducten, etc.)
- Een klein deel van het assortiment kan bestaan uit producten die door de klanten gevraagd worden en niet in Nederland of in het seizoen voorhanden zijn (bananen, citrusvruchten, koffie, etc.)
- Er wordt door de winkel regelmatig onderzoek uitgevoerd onder klanten naar de gewenste samenstelling van het assortiment en welke keuzes hierin gemaakt zouden moeten worden.

Organisatie & financiering

Organisatie

Het terrein waarop de stadsboerderij zich bevindt, wordt door de stichting gepacht van gemeente Culemborg. De stichting heeft alle gebouwen (behalve het woonhuis van het boerengezin) in eigendom en bewaakt de doelstellingen van Caetshage. De stichting heeft een samenwerkingsovereenkomst gesloten met de VOF Boerderij Caetshage van Todd en Boudien Philips om de doelstellingen vorm te geven. Daartoe werkt VOF Boerderij Caetshage weer samen met de zorgboerderij, kindercentrum het Aardehuis, het Kruimcafé en andere initiatiefnemers. Daarnaast werken er vrijwilligers op de boerderij en medewerkers vanuit de zorgboerderij.

De stadsboeren werken vanuit hun VOF voor eigen risico en rekening. Zij verzorgt de landbouwproductie en verkoop, en huurt van stichting Caetshage de opstallen en de tuinbouwgrond. De stichting ontvangt momenteel geen subsidies van de overheid. Enkele gebouwen zijn door middel van fondswerving bij vermogensfondsen en crowdfunding onder betrokkenen gerealiseerd. De bestuursleden zijn gezamenlijk bevoegd. De leden van het stichtingsbestuur verrichten hun werkzaamheden onbezoldigd. Alle inkomsten van stichting Caetshage worden aangewend voor ontwikkeling en beheer van de stadsboerderij en omliggend park en de niet-commerciële activiteiten. Jaarlijks wordt door de stichting een bedrag afgelost aan obligatiehouders. Er staat een reserve op een spaarrekening voor (onvoorzien) groot onderhoud. De jaarrekeningen van de afgelopen twee jaren worden gepubliceerd op de website: www.caetshage.nl.